

2015-2016 EĞİTİM YILI

MSL317
Travmalarda Acil
Yardım

Mesleğim Okulları'na Hoşgeldiniz...

İnsanlık tarihi boyunca ihtiyaçlar ekseninde mükemmeli aramak bizlerin en temel dürtülerinden birisi olmuştur. Küreselleşen dünyamızda ön plana çıkan en önemli ihtiyaçlarımızdan birisi de eğitimidir. Öyle ki günümüzde eğitim, bireylerin gelecekte oluşacak maddi ve manevi ihtiyaçlarını karşılayabilecek donanımda olabilmelerini sağlamak için yapılması gereken en kalıcı yatırımlardan biri haline gelmiştir.

Eğitim-öğretim faaliyetlerinde yönetici, öğretmen, öğrenci, veli ve personel olarak insan unsuru ön plana çıkmaktadır. Eğitim sürecinde farklı rollere sahip bu unsurların uyum içerisinde bir arada olabilmelerinin en önemli koşullarından birisi de ortak bir hedef doğrultusunda hareket edilebilmesidir. Bu anlamda Mesleğim Okullarının hedefi toplumun her kesiminin iştirak edebileceği ayrıcalıklı bir eğitim sistemini en uygun şartlarda sunarak geleceğin bir kader değil çocuklarımızın değiştireceği bir zaman dilimi olmasını sağlamaktır. Bu hedef doğrultusunda kısa zamanda tüm Türkiye de açacağımız okullarla toplumun tüm kesimlerinin faydalanabileceği ayrıcalıklı bir eğitim sürecinden yetişen dışa dönük ve mükemmeliyetçi nesiller başarımızın en büyük nişanı olacaktır.

Arzuladığımız ayrıcalıklı eğitimi sunma sürecinde ortaya çıkabilecek sorunları erkenden tespit ederek önleyecek yöneticiler, süreci etkin bir rehberlik sistemi ile kontrol altında tutacak eğitimci ve sistemin işleyişinde öneri ve geri bildirim yoluyla değişimin ve gelişimin habercisi olacak öğrenciler ve veliler belirlediğimiz idari birimler ile sürekli bir koordinasyon halinde olmalıdır. Çünkü böylesi bir koordinasyon ile okul kaynak ve imkânlarının da hedefe odaklı ve verimli kullanılması sağlanacaktır.

İnanıyoruz ki, Mesleğim Okulları eğitimcileriyle, öğrencileriyle, velileriyle ve personeliyle büyük bir ailedir. Bu ailenin özverili çalışmaları, birliği ve beraberliği mükemmeli arayan ayrıcalıklı bir nesile köprü olacaktır.

Bu vesile ile beraber yola çıktığımız Mesleğim Okulları ailesinin tüm bireylerine şükranlarımızı sunar, özellikle değerli velilerimize ilgi ve destekleri için teşekkür eder, tüm öğrencilerimize sağlıklı, başarılı ve mutlu bir eğitim yılı dileriz.

“ Herkes için Ayrıcalıklı Eğitim! ”

MESLEĞİM SAĞLIK MESLEK LİSESİ
MSL317 Travmalarda Acil Yardım
Ders Rehberi
2015-2016

ATT eğitiminin temelini oluşturan "Travmalarda Acil Yardım Dersi" hasta ve yaralının vakanın olduğu yerde stabil duruma getirilmesi, ambulansa alınıp nakli ve hastane acil servisine tesliminde sağlık personelinin yapması gereken profesyonel uygulama tekniklerinin öğretildiği ve uygulamalarının gösterildiği sıkça karşılaşılan hastalıkların belirti ve bulgularının anlatıldığı bir derstir. ATT öğrencileri 10. Sınıfta gördükleri "Yaşam Desteği, Temel Sağlık Uygulamaları, Acil Sağlık Sistemi" derslerini takiben 11. Sınıfta " Tıbbi Aciller, Travmalarda Acil Yardım" dersleri ile mesleğinin gerektiği teknikleri öğrenmektedir. ATT öğrencisi mezun olduktan sonra bu derslerde öğrendikleriyle sağlık hizmeti vereceklerdir.

Ders Öğretmeni: Ömer Faruk DANSIK

Email: omerfarukdansik@mynet.com

Okul Telefon: 0212 690 92 07

Okul Email : info@meslegimokullari.com

Web adresi: www.meslegimokullari.com

Facebook: www.facebook.com/meslegimokullari

Amaç ve Hedefler

Hastalıklar insanlık tarihi kadar eskidir. Nüfusun artması, teknolojinin gelişmesi, ulaşımın kolaylaşması, GDO 'lu gıda kullanımı vb. nedenlerle, tıptaki gelişmelere rağmen, hastalıklar artmıştır.

Bu hastalıklarla mücadele etmek için, çeşitli meslekler ortaya çıkmıştır. Hekimlik, eczacılık, hemşirelik gibi. Ayrıca günümüzde bireylerin sağlığının korunması, geliştirilmesi, tedavisi ve rehabilitasyonundan sorumlu olan sağlık hizmetleri alanı yeni temel insan gücüne ihtiyaç duymaktadır. Hemşire yardımcılığı, bu yeni görevlerden biridir.

Amaç: Öğrenciyi fiziksel ortamı hastaya uygun hale getirme, hasta ile ilgili nakil işlemlerini yapma, bakım hizmetlerinin yürütülmesinde tüm sağlık profesyonellerine yardım etme ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırılması.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

2015-2016 eğitim-öğretim yılı süresince 'Travmalarda Acil Yardım dersinde I. Yarıyıl 2 yazılı sınav ve 2 performans değerlendirmesi uygulaması yapılırken, II. Yarıyıl 2 yazılı sınav, 2 performans değerlendirmesi ve 1 proje değerlendirmesi uygulanır.

Yazılı sınav formatı çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı, doğru-yanlış ve klasik soru tiplerinden oluşur.

'Travmalarda Acil Yardım dersinde uygulanan eğitim/öğretim metotları aşağıdaki gibidir;

- **Anlatma Metodu:** 'Travmalarda Acil Yardım dersinde en çok kullanılan metotlardan biridir. Öğretmen merkezli bir yöntemdir. Öğretmenin herhangi bir konuyu, karşısında oturan öğrencilere iletmesi biçiminde uygulanmaktadır.
- **Soru-Cevap Metodu:** Sık kullanılan metotlardan biridir. Öğrenci merkezli bir yöntemdir. Öğrencilerin derse ve konuya karşı ilgi ve dikkatlerini artırır, onların derse istekle katılmalarını sağlar.
- **Tartışma:** Herhangi bir grubun veya bir başkanın yönetimi altında, belirli bir düzen içinde belli bir amaca dönük karşılıklı münazaralardır. Tartışma metodunda hem öğretmenle öğrenci arasında hem de öğrenciler arasında dinamik bir etkileşim, alış-veriş hedeflenir. Tartışma metodu, öğrencilerin ilgisini uyandırır, anlayışlarını değerlendirme, gerçekleri kavrama, eleştirici düşünme kabiliyetlerini geliştirir.
- **Laboratuvar Metotları:** 'Travmalarda Acil Yardım dersinin en önemli metodudur. Gösterip yaptırma metodu kullanılır. Dersin konusuna ilişkin, maket, cihaz, araç ve ilgili malzeme kullanılır. Kazandırılmak istenen beceri önce öğretmen tarafından yapılarak öğrencilere gösterilir.
- **Problem Çözme Metodu:** Öğrencilerde kalıcı öğrenmeyi sağlar. Bu metotla öğrenci problem çözdükçe kendine olan güveni artır.
- **Grupla Çalışma Metodu:** Konuya göre kullanılan bir metottur. Grupla çalışma, öğrencinin sosyal gelişimine de katkı sağlayan bir metottur. Bu metot öğrencilerden oluşturulan gruplara birer konu verilmesi ve konunun öğrencilerce araştırılarak, sınıfta grup halinde anlatılması şeklinde olmaktadır.
- **Araştırma:** Öğrencide merak uyandırır ve verilen bir konu ile dönüş almayı sağlar.

Kaynak Kitaplar

Milli Eğitim Bakanlığının 11.sınıf 'Travmalarda Acil Yardım ders kitabı ile birlikte sene içerisinde öğretmen tarafından belirlenen yardımcı kitaplar kullanılır.

Ölçme ve Değerlendirme

Travmalarda Acil Yardım Dersi ölçme ve değerlendirme sistemi aşağıdaki kriterlere göre yapılandırılmıştır;

- Yazılı sınav sonuçları
- Proje / Araştırma ödevi
- Haftalık ödevler
- Genel performans değerlendirmesi

Yazılı sınavlar öğrencilerin dönem süresince gördükleri konulardan derlenen sorularla gerçekleştirilir.

Proje / Araştırma ödevleri ise belirtilen konulardan, öğrenciler tarafından seçilen konunun hazırlanarak belirlenen tarihte teslim edilmesi ile gerçekleştirilir. Öğrencilerin grup halinde veya bireysel olarak istedikleri bir alan veya konuda inceleme, araştırma ve yorum yapma, görüş geliştirme, yeni bilgilere ulaşma, özgün düşünce üretme ve çıkarımlarda bulunmaları amacıyla ders öğretmeni rehberliğinde yapacakları çalışmalardır. Öğrencinin bir konuda araştırma yapıp, yapamayacağını doğrudan gözlemleyebilmenin en etkili yolu öğrenciye araştırma yaptırmaktır. Proje / Araştırma ödevlerinin hazırlanış şekli, konuyla bağlantılı olarak seçilir. (slayt hazırlama, sunum, karton vb.)

Haftalık ödevler ise belirli ölçütlere göre değerlendirilen öğrenme etkinlikleridir. Haftalık ya da birden fazla haftanın ölçme değerlendirme anlamında takibini hedefleyen yazılı ya da sözlü ödevlerdir.

Genel performans değerlendirmesi ise öğrencinin sahip olduğu bilgi, beceri, yetenek ve tutumları, kulüp çalışmalarına katılımı, genel davranış eğilimleri, iletişim becerileri, derse aktif olarak katılımı, Ders araç- gereçlerinin eksiksiz hazırlığı ve kıyafet koduna uyumunun göz önüne alındığı değerlendirmelerdir.

Proje / Araştırma Ödev Konuları

NOT! Proje /Araştırma ödevleri, proje ödev tutanağına göre Kasım ayının 2. haftası verilip, Nisan ayının 3.haftası teslim alınacaktır

- 1) Kanamalar
- 2) Şok
- 3) Travmalar 1
- 4) Travmalar 2

Yazılı Sınavlarda Uyulması Gereken Kurallar

Travmalarda Acil Yardım dersi için her dönemde 2 yazılı sınav uygulanır. Sınav takvimi dönemlik olarak sınıflarda, sınıfların bulunduğu idari panolarda, sosyal medyada ve web sayfasında duyurulur.

- Öğrenciler sınav için sınav saatinden önce sınıflarında, sınav düzeninde hazır bulunur. Sınavda gözcü olan öğretmen, gerek gördüğünde öğrencilerin oturma düzenini ve yerlerini değiştirebilir.
- Öğrenciler sınavda kalem, silgi, cetvel vs. gibi dersin türüne göre değişen araç-gereçlerini ve bunların yedeklerini bulundurmaları zorundadır. Sınav sırasında diğer öğrencilerden bu araçlar istenmez veya ortak kullanılmaz.
- Ortak sınavlar o dersin öğretmeni tarafından yapılmaz. Sınavı bir başka öğretmen de uygulayabilir.
- Sınav sırasında konuşulmaz ve diğer öğrenciler rahatsız edilmez.
- Öğrenciler sınav kâğıdı üzerinde bulunan sınavla ilgili açıklamaları dikkatle okumakla, bu konuda yapılan sözlü açıklamaları dikkatle dinlemekle ve uygulamakla yükümlüdürler. Bu açıklamalara uymayan öğrencilerin yanıtları değerlendirilmez.
- Sınav sırasında her ne sebeple ve her ne konuda olursa olsun konuşmak, bir başkasının kâğıdına bakmak veya kâğıdını bir başkasının görebileceği konumda tutmak yasaktır.
- Önceden bildirilen sınav süresi bitiminde öğrenciler soru ve yanıt kâğıtlarını anında ve istenilen düzende teslim etmek zorundadırlar. Aksi davranışta bulunan öğrencinin sınavı iptal edilir.
- Sınav kâğıdını teslim eden öğrenci ders zili çalınmadıkça dışarı çıkamaz ve sınav düzenini bozamaz.
- Sınava ek süre verilmişse ders zili çaldığında dışarı çıkmasına izin verilen öğrenci sınav odasından uzaklaşır, sınavı devam eden dersliklerin önünde duramaz veya herhangi bir nedenle tekrar içeriye giremez.
- Sınav kâğıdına yanıtların dışında hiçbir şey yazılamaz.
- Raporlu ya da izinli olduğu için sınava giremeyen öğrenciler telafi sınavı için belirtilen gün, saat ve yerde bulunmak zorundadırlar.
- Sınavlarda kopya çekildiği tespit edildiğinde ve sınav kurallarına uyulmadığında öğrencinin yazılı sınavı iptal edilerek, öğrenci disiplin kuruluna sevk edilir.

Haftalık Ders Konuları

- 1-2-3-4. HAFTA: Dış kanamalar
- 5. HAFTA: İç Kanam
- 6-7. HAFTA: Kan tranfizyonu
- 8. HAFTA: Şok Fizyolojisi
- 9. HAFTA: Hipovolemik şok
- 10-11-12. HAFTA: Kardiyojenik şok
- 13-14. HAFTA: Vazojenik şok
- 15-16-17. HAFTA: Travma ve Değerlendirilmesi
- 18. Hafta: Yara kapatma
- 19. Hafta: Ateller
- 20-21. HAFTA: Kafa travmaları
- 22-23. HAFTA Omurga travmaları
- 24-25. HAFTA: Göğüs travmaları
- 26-27. HAFTA: Batın travmaları
- 28-29-30. Hafta: Üst Ekstremitte travmaları
- 31-32-33-34. HAFTA: Alt Ekstremitte travmaları
- 35. Hafta: Çoklu Travmalar
- 36. Hafta: Yılsonu değerlendirme

Mesleğim Sağlık Lisesi

1-2-3-4-5-6-7. Hafta:

KONU: Dış Kanama

Kazanımlar: Dış kanamada acil yardım kısmi amputasyonda tam amputasyonda iç kanamada acil yardım hastaya güvenli kan ve kan ürünü transfizyonu

Amaç: Dış kanamada acil yardım uygulayabilecektir.

SORULAR:

- 1) Hastanın kendi kanının alınması saklanması ve gerektiğinde hastaya transfizyonu işlemi nedir?
- 2) Kan transfizyonunun endigasyonları nelerdir?
- 3) Transfizyon merkezinde kan yada kan ürününün hastaya takıldıktan sonra bitmesi gereken süre ne kadardır?

8.Hafta:

KONU: Şok Fizyolojisi

Kazanımlar: Şok, şokun fizyopatolojisi, şokun genel belirti ve bulguları, şokun evreleri, şokta genel değerlendirme

Amaç: Şok fizyolojisini ayırt edebilmelidir.

SORULAR:

- 1) Şok çeşitlerini sayınız.
- 2) Hipovolemik şokun nedenlerini söyleyiniz.
- 3) Şokun genel belirtileri nelerdir?

9.Hafta:

KONU: Hipovolemik Şok

Kazanımlar: Hipovolemik şokun nedenleri, belirti ve bulgular, acil yardım protokolleri.

Amaç: Hipovolemik şokta acil yardım uygulayabilecektir.

SORULAR

- 1) Hipovolemik şokta SAMPLE değerlendirmesini yazınız.
- 2) 112 ekibi olarak;
 - I) Hastada öncelikli olarak hangi değerlendirmeleri yaparsınız?
 - II) Elde ettiğiniz bulgulara göre hastada ne düşünürsünüz?
 - III) Uygulayacağınız acil yardım neleri kapsar?
 - IV) Hastada gelişen tablonun nedeni nedir?

10-11-12.Hafta:

KONU: Kardiyojenik Şok

Kazanımlar: Kardiyojenik şok nedenleri, belirti ve bulguları, acil yardım, kardiyojenik şok (yetişkin-çocuk) logaritma protokollerine göre acil yardım

Amaç: Kardiyojenik şokta acil yardımda bulunabilir.

SORULAR

- 1) Sol ventrikül miyokardının %40'ından fazla olursa hangi şoka neden olur?
- 2) Çocuklarda kardiyojenik şokta damar yolu açılarak IV 10 mg/kg % 0,9 NaCl solüsyonu mutlaka kullanılmalıdır?
- 3) Boyun venlerinde dolgunluk, dispne kardiyojenik şokun önemli bulgularından mıdır?

13-14.Hafta :

KONU: Vazojenik Şok

Kazanımlar: Anafilaktik şok, belirti ve bulguları, acil yardım, nörojenik şok, septik şok

Amaç: Vazojenik şokta acil yardım uygulayabilecektir.

SORULAR

- 1) Damarların genişlemesi yani damar tonüsünün yetersizliği nedir?
- 2) Vazojenik şokun 3 ana tipini sayınız.
- 3) Sepsiste sıvı uygulamasına rağmen hipotansiyon devam ediyorsa hangi çeşit şoktan bahsediliyor?

15-16-17. Hafta:

KONU: Travma ve değerlendirilmesi

Kazanımlar: Yara çeşitleri, kırık (fraktür), çıkık (dislokasyon/luksasyon) Travmanın adli boyutu

Amaç: Travmalı hastayı değerlendirebilecektir

SORULAR

- 1) Kapalı yara çeşidi nedir?
- 2) Enfekte yara nedir?
- 3) Adli vaka olarak vakanın değerlendirilmesi hangi kriterlerle yapılır?

18.Hafta:

KONU: Yara Kapatma

Kazanımlar: Yara bakımı, pansumanda kullanılan araç ve gereçler, pansuman uygulanma tekniği, sargılar

Amaç: Yara bakımı uygulayabilecektir.

SORULAR

- 1) Yara bakımının amaçlarını sayınız.
- 2) Yapılış özelliğine göre uygulanan pansuman çeşitlerini söyleyiniz.
- 3) Yaranın özelliğine göre sargı uygulama çeşitlerini sayınız.

19.Hafta :

KONU : Ateller

Kazanımlar : Boyun ateli, sert atel, vakum atel, şişme atel, traksiyon ateli

Amaç: Tekniğine uygun atel kullanarak stabilizasyon sağlayabilecektir.

SORULAR

- 1) Atel kullanımının faydalarını sayınız.
- 2) Boyun ateli ile ilgili olarak uygulama tekniklerini sayınız.
- 3) Vakum atelin en önemli özelliğini söyleyiniz.
- 4) Traksiyon atelin parçalarını sayınız.

20-21. Hafta:

KONU: Kafa travmaları

Kazanımlar: Skalp yaralanması, kafa tası kırıkları, Beyin yaralanması, kafa içi kanamaları, yüz travmaları, göz travmaları, kulak travmaları, kafa travması komplikasyonları, kafa travmalarında belirti ve bulgular, kafa travmalarında acil yardım

Amaç: Kafa travmalarında acil yardım uygulayabilecektir.

SORULAR

- 1) KIBAS'ın geliştiğini gösteren en önemli bulgu nedir?
- 2) Arteriyel kanama özelliği nedir?
- 3) Ağır kafa travmasında en önemli bulgu nedir?
- 4) KIBAS geliştiğinde danışman hekim onayı ile uygulanacak solüsyon nedir?

22-23.Hafta:

KONU: Omurga Travmaları

Kazanımlar: Omurga kırıkları, omur ilik yaralanması, omurga travmalarında belirti ve bulgular, omurga yaralanmalarında acil yardım, yaralının omurga tahtası üzerine alınması, yüz üstü yatan yaralının çevrilmesi

Amaç: Omurga yaralanmalarında acil yardım uygulayabilecektir.

SORULAR

- 1) Servikal vertebralarda en sık görülen kırık hangisidir?
- 2) Omurga stabilizasyonu için uygulanan tekniğin adını söyleyiniz.
- 3) Nörojenik şok bulgusunu söyleyiniz.

24-25.Hafta:

KONU: Göğüs (Toraks) Travmaları

Kazanımlar: Göğüs duvarı yaralanmaları, pulmoner yaralanmalar, kalp ve damar yaralanmaları, göğüs travmalarında belirti ve bulgular, göğüs travmalarında acil yardım

Amaç: Göğüs travmalarında acil yardım uygulayabilecektir.

SORULAR :

- 1) 112 sağlık ekibi olay yerinde ilk yapması gerekenleri sayınız.
- 2) Yaralıda oluşan travmanın tespit usul ve yöntemlerini sayınız.
- 3) Tespit edilen travmaya bağlı öncelik sırasına göre acil yardım uygulamalarını sayınız.

26-27.Hafta :

KONU : Batın (Karın,Abdominal) Travmalar

Kazanımlar: Karın içi organ yaralanmaları batın travmalarında belirti ve bulgular, acil yardım

Amaç: Batın travmalarında acil yardım uygulayabilecektir.

SORULAR

- 1) Karın travmalarının nedenleri nelerdir?
- 2) Karın travmalarının genel belirti ve bulguları nelerdir?
- 3) Karın travmalarında en sık görülen organ yaralanması nedir?

28-29-30. Hafta:

KONU: Üst Ekstremitte Travmaları

Kazanımlar: Clavicula kırığı, omuz çıkığı, humerus kırığı, dirsek travması, Radius ve ulna kırığı, el ve el bileği travmaları, üst ekstremitte travmalarında acil yardım

Amaç: Üst ekstremitte travmalarında acil yardım uygulayabilecektir.

SORULAR

- 1) Ekstremitelerde en sık görülen kırıkları sayınız.
- 2) Clavicula kırıklarında acil olarak yapılan uygulamayı söyleyiniz omuz çıkığında uygulanacak sargı şeklini söyleyiniz.
- 3) Colles kırığı vücudun hangi bölgesinde görülür?

31-32-33-34. Hafta:

KONU: Alt Ekstremitte travmaları

Kazanımlar: Pelvis kırıkları, kalça çıkığı femur kırığı, diz travmaları, menüsküs yırtığı, tibia ve fibula kırığı ayak ve ayak bileği travmaları, alt ekstremitte travmalarında acil yardım

Amaç: Alt Ekstremitte travmalarında acil yardım uygulayabilecektir.

SORULAR

- 1) Pelvis kırıklarının bulguları nelerdir?
- 2) Femur boynu kırıkları hangii yöntem ile stabilize edilmektedir?
- 3) Diz kırık ve çıkıklarında en çok rastlanan sorun nedir?
- 4) Ayak ve ayak bileği travmaları ile ilgili oluşumları sayınız.

35.Hafta:

KONU: Çoklu travmalar

Kazanımlar: Hastaya yaklaşım, ikincil değerlendirme, özel durumlarda travma, çocuklarda travma, yaşlılarda travma

Amaç: Çoklu travmalarda acil yardım uygulayabilecektir.

SORULAR

- 1) Çoklu travma yaklaşımındaki en önemli unsur nedir?
- 2) Travmalarda yaralının hava yolu açıklığı sağlanırken aynı anda uygulanan uygulamayı söyleyiniz.
- 3) Dolaşımın değerlendirilmesinde kullanılan verileri söyleyiniz.
- 4) Yaşlılarda travma oluştuğunda dikkat edilecek hususları sayınız

KONU: Yıl Sonu Değerlendirmesi ve Genel Tekrar.